

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mit
APARE SĂPTĂMÂNAL

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Sibiu
Str. Șaguna 8

Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni
125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. —
Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe
se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu,
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se
refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor
un șir peti 6 Lei pentru odată, dacă se publică
de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile
se adresează **Administrației** ziarului Telegraful
Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

„Elemente pentru reforma învățământului secundar“

E titlul unui articol din «Curentul» dela 28 Aprilie 1941, în care dl Pamfil Șeicariu se arată deosebit de intrigat de svonul, că în noua reformă școlară „se propune mai mare utilizare a profesorilor de religie, o accentuare a rolului lor în formarea tineretului“ și vrea «să precizeze», că profesorii de religie în marea lor majoritate sunt preoți, că în această calitate nu se prea simte rolul lor în parohie, că locul de unde are să învețe ei e amvonul, și că «sporirea orelor de religie în învățământul secundar este o propunere pornită din alte socoteli individuale mai practice decât dintr'o neprihănită grije pentru sporirea conținutului idealist din suflete; ajunge o intensificare a acțiunii fiecărui preot în parohia lor, o mai mare legătură cu enoriașii, ceea ce înseamnă o sporire a frecvenței drept-credincioșilor la biserică și s'ar realiza un alt climat moral; deci nimic comun cu numărul orelor de religie, pe care le va prevedea noua reformă a învățământului secundar, care va trebui să pornească dela necesitățile societății românești spre a forma elemente capabile a servi acestor necesități». Toate aceste după ce se întreabă ritos: «Cine nu este pentru educația religioasă?»

Așadar, deși n'o spune răspicat, dorește ca învățământul religios să fie scos din școala secundară, deoarece acesta nu pornește dela necesitățile societății românești și nu ajută formarea elementelor capabile a servi acestor necesități. Cu alte cuvinte, școala n'a dat rezultate, fiindcă s'a urcat și «popa» pe catedră.

La «precizările» dlui Șeicariu să ni se dea voie să venim și noi cu ale noastre.

Ce a creat școala franceză, din care s'a izgonit învățământul religios? Comunism și dezastru! Nu cumva acestea sunt și necesitățile societății românești? Dar să nu intrăm prea adânc, fiindcă nu vrem să ne amestecăm în treburile altora.

Elevul școlii noastre secundare nu este oare și membru al bisericii creștine, ortodoxe? Fiindcă e elev, biserică să-l uite, să-l părăsească? Dacă nu-l caută la școală, unde să-l întâlnească? Acasă? Și unde e acasă? Și când e acasă? Să-l cheme la biserică? Care elev îi ascultă glasul de chemare, când altele sunt «necesitățile societății românești»? Și când și cum să-l cheme? Doar Dumineca, în timpul sfintei liturghii sunt matchurile, matineele, cinematografele, conferințele, excursiile cu iresistibila lor putere de atracție? Biserica e datoare să-l caute acolo unde-l găsește sigur — la școală.

Impotriva învățământului religios din școală se invocă biserică goală a profesorului de religie cu enorie. Ce are a face una cu alta? Da, toți pro-

fesorii de religie sunt preoți, doar în numele bisericii au intrat în școală, dar nu toți profesorii de religie au enorie, nu toți deservesc o biserică. Și de ani de zile tot aceasta o cerem unii, ca parohia profesorului de religie să fie școala și numai ea ca elevii creștini mai apoi să umple bisericile goale de azi. Și acum, când acest desiderat e pe cale de îndeplinire, dl Șeicariu aruncă insinuarea murdară că «socoteli individuale mai practice decât o neprihănită grije pentru sporirea conținutului idealist din suflete» pledează pentru sporirea orelor de religie și accentuarea rolului propunătorului ei în școală.

Dece oare confuzia voită între elevul creștin în devenire și între adultul botezat, dar neîncrăstinat, al școlii de pe timpul dlui Șeicariu, adult care ocolește biserica tocmai fiindcă n'a fost educat la timpul său pentru a înțelege și a simți, că biserica îi este nu numai de folos, ci necesară sufletului său? Vrem altfel de creștin! Tocmai de aceea vrem să-i creștem! Căci nu prin cele câteva babe surde, cari cercetează regulat biserica dincolo de Carpați, vom face din amvon catedră pentru un alt climat moral!

În Ardeal, în Ardealul cu ardelenii «colțuroși», «colțoși» și dârji, bisericile gem de popor, și când zicem popor înțelegem credincioși din toate generațiile și de toate condițiile. Iată tocmai noi, cari înainte de 1918 am avut tot 2 ore de religie de fiecare clasă a fiecărui fel de școală secundară, tocmai noi suntem cei cari de 20 de ani cerem neîntrerupt 2 ore de fiecare clasă a fiecărui fel de învățământ secundar românesc, noi, cei cari am făcut ca învățământul religios să treacă în toate clasele liceelor din țară, și noi cei cari am stăruit ca profesorul de religie, tocmai pentru a spori conținutul idealist al sufletului școlăresc, să nu aibă enorie, să nu se ocupe și preocupe decât de fiii lui duhovnicești din școală. Ce «socoteli individuale mai practice» ne-o fi mânănd și ne-o fi mânănd spre aceasta? Noi, cei cu bisericile pline, știm ce a dat învățământul religios poporului nostru și conducătorilor lui în zile grele, știm ce a călit sufletul lor, și aceasta e unica socoteală ce o facem: să vedem pe toți Românii de azi făcând un popor, cu aceeași mentalitate, cu același fel de cugetare, de simțire, de acțiune, așa cum au fost ardelenii dela 1 Decembrie 1918. Căci acea zi n'a fost numai rodul unor scilipiri de arme, ci și al unui efort de veacuri, de trudă educativă, în primul rând religioasă, și mai ales din școală! Glasul nostru e glasul Ardealului românesc întreg. — Respingem cu indignare insinuarea dlui Șeicariu.

Că școala de până acum n'a dat roadele așteptate, nu e de vină reli-

gia, nici profesorul de religie. Și dacă va fi dominată tot de «realismul» concepției materialiste și atee, ca în trecut, chiar sporindu-se orele de religie, nu vom vedea «o sporire a conținutului idealist din suflete», deoarece această concepție nu admite existența unui suflet care trebuie și poate fi șlefuit, înalt, înobilat, desăvârșit, sfinit și mântuit! Școala va lucra tot orbecând, fără orizont, fără a ști ce vrea și ce trebuie să facă! Va scoate tot elemente firave, zăpăcite, fără o linie dreaptă în viață, fără caracter, fără dinamism, defetiste și pretențioase. Să reintronăm concepția spiritualistă despre lume și viață așa cum o propovăduiește Evanghelia, să lăsăm să lucreze în suflete și puțin misticism ortodox și atunci nu peste mult timp vom avea «climatul moral» pe care-l caută dl Șeicariu. Poate verva-

dsale era mai cu folos plasată în această direcție.

Noi vrem oameni de omenie, oameni întregi, cu frica lui Dumnezeu, cu conștiință trează, caractere dintr'o bucată și aceasta nu se poate face din cei deja formați în alt duh și în alte concepții, ci vrem să-i creștem pentru a fi «desăvârșit una» prin unitatea credinței, a moralei și a cultului ortodox. Și pentru aceasta ne trebuie timp și sprijin moral din partea celor în drept.

Dece s'ar pune împotriva directorul «Curentului»? Nu e sau nu ar fi o necesitate a societății românești?

Dar credem, că mai are de spus un cuvânt și Sf. Sinod. Poate chiar și adunările eparhiale. Și încă până nu-i prea târziu!

Protopop Gh. Maior
profesor de religie

Pelerinajul dela Mănăstirea Sâmbăta de sus

— Isvorul tămăduirii, Vineri în săptămâna luminată —

...Spre Mănăstire

Drumul spre mănăstire nu-i ca o excursie și nici ca ori care drum. El este un examen al sufletului, o sinteză a gândurilor cari se cer înduhovnicite; o purificare a simțirii și un îndemn îmbrăcat în haina albă a gândului curat pentru căință, spre aleasa întâlnire cu Hristos. Mănăstirea este viața unde sufletul primează. Acolo el trebuie să se simtă ca'n «Casa Domnului». Acolo el trebuie să aibă certitudinea vieții de «dincolo». Aici este locul unde omul trăiește în comuniune nevăzută cu Creatorul său. Cu aceste gânduri și'n acest climat, am plecat spre voivodala cititorie brâncovenească a mănăstirii Sâmbăta de sus.

Este o deosebită fericire ca'ntr'o zi de primăvară, sub razele calde ale soarelui, să prinzi cu privirea în drumul «Țării Oltului» întreaga perspectivă ce ți-o oferă versantul ardelean al Carpaților. Dar este și mai mare atunci când te apropii extaziat de înălțimea albă a lor cu n'frigurarea cu care te apropii de necunoscut. La călcâiul unei ramuri a Carpaților făgărașeni, pe-o deschidere a unei văi zăbind de verdeață și florile primăverii, «Brâncoveanu Constantin boier vechiu și domn creștin» a pus temelie mănăstirii pe care vitregia istorică a dărâmat o, iar duhul ortodox și vrednicia românească cu ochiul de estetician al I. P. Sf. nostru Nicolae, a restaurat-o, punând-o în drepturile ei vitale creștine ortodoxe și românești.

Vecernie la Mănăstire

În amurg de seară, când stelele răsar alături de gândurile bune în preajma muntilor înălțați spre cer, ne-am îndreptat spre bisericuța ce stă în mijlocul acestei «guri de raiu». Din clopotnița mănăstirii glasul sonor al clopotelor cu dangățul lor prelung și dulos, chema la rugăciune întreaga «Țară a Oltului»: oameni și natură. Mulțimea de pelerini ajunși aci au înălțat împreună cu noi, cu evlavioase glasuri, rugăciunea de seară: «Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămăia înaintea Ta, ridicarea mă-

nilor mele, jertfa de seară; auzi-mă Doamne!» În frumusețile naturii pe cari Dumnezeu le-a creat cu mâinile Sale, având alături duhul lui Constantin Brâncoveanu, am înălțat una din cele mai fierbinți rugăciuni pentru mântuirea sufletelor noastre și fericirea zilei de mâine.

Mănăstirea loc de examen și mărturisire a sufletului

Indemnurile și staturile I. P. Sf. nostru Nicolae către preoți și popor n'au rămas fără ecou. Preoți și popor atât în seara ajunului cât și în dimineața de Vineri (Isvorul tămăduirii) au alergat spre acest loc unde trupul și sufletul își găsesc împăcare și alinare. Pregătirea climatului sufletesc prin Vecernie și prin molitva citită de către preoți, a făcut să porceadă poporul adunat la mărturisire. Mărturisirea și împărtășirea cu sfințele taine este punctul central al unui pelerinaj la o mănăstire. Pentru poporul nostru cu o concepție înaltă și sobră despre viața mănăstirească, mărturisirea la o astfel de ocazie prezintă o situație deosebită. Cazurile cele mai complexe și mai adânci de conștiință, problemele cele mai încălcite ale păcatelor, el vrea să le rezolve aci. Pe drept cuvânt I. P. Sf. nostru Nicolae vede în mărturisire nu numai o constatare a greșelilor, a păcatelor și, după ierahizarea lor, aplicarea canonului de pocăință, ci vrea dela un bun duhovnic și mai cu seamă un monah, căutarea și găsirea leacului trebuitor sufletului omenesc, necesar îndreptării și mântuirii lui. Cu sufletul deslegat de cele lumești prin ruga preotului se apropie poporul spre liturghie căutând mila și îndurarea lui Dumnezeu.

Liturghia arhierască

Pentru mulțimea — de mai multe mii — adunată din împrejurimi și depărtări, biserică mănăstirii era neîncăpătoare. De aceea sfânta liturghie trebuia să se săvârșească afară în fața bisericii peste verdeața pădurilor, sub albul de zăpadă al înălțimilor. Liturghia a fost săvârșită de I. P. Sf. Nicolae, mitropolitul Ardealului și P.

Sf. Partenie, episcopul armatei, asistați de I. P. C. Lor arhimandritul Teodor Scorobet și Veniamin Nistor, Prot.-col. Dăncilă, Păr. prot. Grovu consilier mitropolitan, prot. Nistor dela Avrig, prot. Stinghe dela Brașov, prot. Borza dela Făgăraș, diaconii Circov și Gherman dela Sibiu și alți câteva zeci de preoți din împrejurimi cari au format un impresionant sobor prin care s'a ridicat rugăciuni către Cel Atotputernic.

Ți-se pare că'n astfel de împrejurări sufletul este mai tare, rugăciunea capătă altă rezonanță; că natura întreagă se roagă alături de om. De sigur sânt rari aceste ocazii când în bucuria rugăciunii și'n mijlocul mulțimii, natura împreună cu stăpânul său, omul, fac pact de prietenie și împreună își caută Creatorul.

Tunderea întru monah

Cea mai mare bucurie a avut-o I. P. Sf. Nicolae, clerul și poporul, atunci când sub sunetele cântării bisericești: „Brațele părintești grăbește a le deschide mie că în desfrânări am cheltuit viața mea... inima mea cea sărăcită, nu o trece cu vederea...”, părintele D. Popescu îmbrăcat în haina albă a curăteniei ca zăpada munților înaintând prin mătăniile din treaptă'n treaptă și după întrebările arhieresti și făgăduința lepădării de cele lumești, a fost tuns întru monah, luând numele de Serafim. Părintele Popescu este al doilea călugăr intelectual care se fixează cu cele pământești și duhovnicești la Sâmbăta. Alături de fratele său întru Hristos Arsenie Boca, va găsi întotdeauna sprijin moral și îndemn duhovnicesc spre rugăciune și spre căutarea împărăției lui Dumnezeu. Facă Domnul ca aceste clipe să sporească mereu spre binele monahismului nostru creștin-ortodox și spre fericirea poporului românesc care are o deosebită atențiune, respect și încredere în călugări și viața monahală.

Cuvântul I. P. Sf. Nicolae

După terminarea sfintei liturghii și după împărtășirea tuturor preoților aflați la mănăstire precum și a credincioșilor cari s'au pregătit pentru primirea Sf. Euharistii, I. P. Sf. Nicolae a vorbit poporului adunat despre puterea lui Dumnezeu care nu ne va lăsa niciodată peirii. Numai încrederea în El ne va putea scoate din greutățile prin care trecem. Revenirea la credință printr'o totală dăruire în mâinile lui Dumnezeu, ne va salva de consecința păcatelor și a relelor ce bântuie astăzi lumea.

Ascultați de conducătorii voștri, a spus I. P. S. Sa, de M. Sa Regele Mihai, de dl general Antonescu care și-a luat o așa de grea răspundere în fața istoriei și de ceilalți conducători ai voștri. Cu darul oratoric, cu sinceritatea și duhul penetrant

al cuvântului rostit, I. P. S. Nicolae a captivat credincioșii cu bogatele învățături și sfaturi pe cari le-a dat cu această ocaziune. S'a simțit și cu acest prilej efectul pastoral al I. P. S. dată în Duminica Florilor privind problema împăcării, căci zeci de credincioși chiar aci, au procedat creștinește, împăcându-se între ei și apoi pășind la împărtășire.

A vorbit apoi P. Sf. Partenie dând poporului mai multe sfaturi și mulțumind I. P. S. Nicolae că l-a invitat la această serbare creștinească.

Sfințirea apei și sfântul Maslu

I. P. Sf. Nicolae înconjurat de soborul preoților a săvârșit slujba sfințirii apei la fântâna ce se află alături de biserică, botezând apoi pe fiecare credincios și împărtășindu-le binecuvântarea arhierescă. Miile de oameni au alergat spre fântâna cu apă sfințită pentru a-și găsi fiecare — după măsura credinței — tămăduire sufletului și trupului. A urmat apoi slujba Sf. Maslu pentru cei bolnavi.

Într'adevăr această zi a fost ca un dar dela Dumnezeu. Rugăciune în comun, împărtășire în comun; trăire duhovnicească la „isvorul cel viu și îndestulat și gustare din apa „cea vie”.

Era la amiază. Soarele care-și arăta razele la anumite intervale odihnindu-se pe creștile dealurilor, continua să topească zăpada înălțimilor, așa cum în sufletele pelerinilor se topea sgura păcatului. După atâtea bucurii duhovnicești, trupul își cerea și el dreptate. Pe livada ce se întindea de jur împrejur pe covorul ierbii verzi s'a așezat poporul să se odihnească ca odinioară „poporul ales” pe pământul Palestinei.

Adunarea Oastei Domnului

După amiază zecile de prapori și steaguri în jurul cărora au venit grupele credincioșii de prin toate satele țării Olului, au indicat mulțimea „Ostașilor” la acest praznic dumnezeesc. S'au adunat deci toți ostașii setoși de mai multă învățătură și au ascultat cuvântul Părintelui Gh. Secaș dela Alba-Iulia, care nu lipsește niciodată din mijlocul lor. Apoi pe al Părintelui I. Chioaru dela Sibiu și pe al Cuviosului părinte Mladin care atât cu vorba cât și cu scrisul le stă mereu și cu multă dragoste în ajutor.

Întoarcerea acasă...

Era spre seară. Cerul se'norase. Păcuri credincioșii se'norceau spre satele și casele lor. Cu mulțumirea sufletului în credința de mai bine a zilei de mâine, toți părăsiseră această vatră a credinței cu nădejdea că Dumnezeu le va da și de-aci înainte zile îndelungate ca să mai poată veni și'n anii următori.

Binecuvântat fie ceasul când Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru Nicolae s'a gândit și-a pornit să restaureze zidurile mănăstirești brâncovene din Țara Făgărașului și să readucă'n mijlocul vieții ortodoxe duhul monahismului credincios și desinteresat pentru binele acestui popor și al acestui pământ...

Salarizarea preoților

Cu 1 Aprilie 1941 preoțimea a ajuns să fie salarizată cu un salariu mai demn. Dela aceea dată s'a prevăzut în bugetul On. Minister al Instrucției, Educației, Cultelor și Artelor întregirea coeficientului de gradație dela 15% la 25%, ceea ce a dus cu sine o mărire destul de simțitoare a salariului preoților.

În acest buget s'au prevăzut apoi gradațiile de vechime tuturor preoților cari până la 31 Martie 1941 au împlinit termeni de gradații și le-au cerut la timp.

Pentru copiii minori ai preoților s'a prevăzut în buget ajutoare de familie și anume: pentru cei cu 1 copil câte 300 lei lunar, pentru cei cu 2 copii câte 350 lei lunar de fiecare copil și pentru cei cu 3 sau mai mulți copii minori câte 400 lei lunar de fiecare copil.

Pentru copii cari s'au născut și se vor naște dela 1 Aprilie 1941 începând s'a prevăzut în buget și o indemnizație de naștere, a cărei mărime este egală cu salariul pe o lună al preotului.

Pentru obținerea ajutorului de familie și a indemnizației de naștere preoții vor înainta — în termen de 15 zile dela nașterea copilului — cereri la Consiliul arhiepiscopesc, la care vor anexa în câte 2 exemplare extrasul de naștere (de botez) și o Declarație făcută în fața Judecătoriei sau a unui Notar public, că n'are soție funcționară de Stat, sau dacă are, că n'a primit indemnizația de naștere după acel copil dela instituția la care funcționează soția.

Preoții cari împlinesc termeni de gradații noi, vor face cereri la Consiliul arhiepiscopesc la timp și vor anexa la ele Certificatul de serviciu eliberat de Oficiul protopopesco concernent, din care să reiese timpul servit și îndreptățirea la gradația cea nouă.

În caz de deces al vreunui copil minor după care primește ajutor de familie, va raporta cazul imediat pentru sistarea ajutorului de familie.

Dăm mai jos Tabloul cu salariile convenite preoților începând cu 1 Aprilie 1941:

I. Preoții licențiați în teologie sau cu Institutul teologic cu bacalaureatul sau Diploma școlii normale:

Studiile	Gradații	Categoria I de salarizare 100%	Categoria II de salarizare 90%	Categoria III de salarizare 80%	Categoria IV de salarizare 70%
Preoți licențiați în teologie, preoți cu Institutul teologic și bacalaureatul sau diploma școlii normale	fără gradații	6.000	5.500	5.500	4.800
	cu 1 gradație	7.500	6.900	6.600	6.000
	cu 2 gradații	9.000	8.300	7.900	7.200
	cu 3 „	10.500	9.650	9.250	8.400
	cu 4 „	12.000	11.000	10.550	9.600
Preoți cu Institutul teologic, fără bacalaureat, preoți cu 10 clase de seminar din Basarabia	fără gradații	5.500	5.050	4.850	4.400
	cu 1 gradație	6.850	6.300	6.050	5.500
	cu 2 gradații	8.250	7.600	7.250	6.600
	cu 3 „	9.600	8.800	8.450	7.700
	cu 4 „	11.000	10.100	9.700	8.800
Preoți cu Seminarul grad II	fără gradații	5.0	4.600	4.400	4.000
	cu 1 gradație	6.250	5.750	5.500	5.000
	cu 2 gradații	7.500	6.900	6.600	6.000
	cu 3 „	8.750	8.050	7.700	7.000
	cu 4 „	10.000	9.200	8.800	8.000
Preoți cu studii inferioare sau Seminarul grad I	fără gradații	4.000	3.700	3.500	3.200
	cu 1 gradație	5.000	4.600	4.400	4.000
	cu 2 gradații	6.000	5.500	5.300	4.800
	cu 3 „	7.000	6.400	6.150	5.600
	cu 4 „	8.000	7.350	7.000	6.400

Preoții doctori în teologie au lunar cu câte 800—1000 lei mai mult decât preoții licențiați din aceeași categorie de salarizare, iar cântăreții bisericești dela țară, cari sunt bugetați primesc lunar 1000 lei.

Din salariul specificat în acest Tabloul se fac reținerile de 10% pentru Casa generală a Pensilor și impozitul către Stat. —

Se așteaptă acum ca preoțimea să lucreze și cu mai multă râvnă în cele duhovnicești, pentru a dovedi, că este vrednică de considerația ce i-s'a dat.

Concurs. În 5 Iunie 1941 se ține la București, în localul Școalei de Ofițeri Infanterie, str. Isvor Nr. 137, un concurs pentru ocuparea a 13 locuri vacante de preoți militari activi ortodocși cu gradul de căpitan, în fața unei comisii sub președinția P. S. Dr. Partenie Ciopron, Episcopul Armatei.

Candidații vor înainta Inspectoratului Clerului Militar cererile până la 1 Iunie a. c.

Examenul va consta dintr'o probă scrisă și una orală din: Teologie, Istoria Românilor, Geografia României, Istoria Literaturii Românilor, organizarea armatei și igienă. Orce informațiuni se pot cere dela Inspectoratul Clerului Militar din Alba Iulia. Comisiunea se va întruni în localul Școalei Ofițeri de Infanterie, București, în ziua de 5 Iunie 1941, ora 9 dimineața.

din România. Am fost invitat la ședințele lui, dar acum n'am mai voit eu să iau parte, mai ales că din culise se organiza luptă urâtă pentru alegerea de președinte.)

Pelângă acestea, se cade să amintesc mulțimea de memorii, referate, proiecte, ce mi s'au cerut de Asociația clerului „Andrei Șaguna”, de Arhiepiscopia Sibiului, de Sf. Sinod, de Arhiepiscopia Bucureștilor, apoi de nenumăratele mele articole de pedagogie religioasă în diferite publicații, dar mai ales în „Telegraful Român” și în „Revista Teologică”. Articole bune au mai scris și alții dela noi și din restul țării, contribuind după putere la limpezirea multor chestiuni de pedagogie religioasă puse pe tapet de vreme. Au apărut și lucrări de pedagogie religioasă pur teoretice, nelegate de cerințele zilelor. Ele nu fac parte din mijloacele de luptă și nici din rezultatul frământărilor.

Ca o încordare parcă a trudei mele, în 1938 m'am văzut numit de Min. Ed. Naț. membru în comisia pentru întocmirea unei noi programe analitice pe seama școlilor normale, cerându-mi-se să prezint în 3 zile (!) un proiect pentru Religie. L-am întocmit și l-am prezentat însoțit de câteva „Lămuriri”, cari, deși n'au fost scrise cu gând să apară, ci drept motivare a ceea ce lucrasem, au fost publicate în „Monitorul Oficial” și în Programa Analitică, le semnez oricând, convins că am spus adevărul care trebuie să biruiască! Evident de data aceasta am făcut oarecari concesii, dar în linii generale am

FOIȘOARA

Religia ortodoxă în școala secundară

(2) De prot. G. MAIOR

Conferința noastră mi-a încredințat mie studierea programei pentru religie. Ministerul primise, nu în întregime, dar în măsură destul de mare, propunerile din referatul meu, necitit în ședință publică, dela congresul pedagogic și luase de bază proiectul meu de programă analitică. După studiul prezentat de mine conferinței noastre profesionale și acceptat fără nici o modificare și astfel trimis, s'au mai primit de Minister și unele observări de amănunt, dându-se școlilor normale o programă analitică, pot spune bună, cu materia împărțită ca la școala noastră, unde pe baza caracterului ei confesional ne bucuram de oarecare autonomie și în latură pedagogică și de programă, deci după principiul istoric genetic. A acceptat Religia în toate 7 clase, dar cu 2 ore numai până la clasa IV, iar în celelalte numai cu câte 1 ora de clasă la săptămână. Se făcuse un pas înainte foarte însemnat. Acest câștig avea să treacă și asupra liceelor teoretice, — cari primiseră și ele până acum câte o oră de Istoria

Bis. Univ. în cl. V și de Istoria Bis. Rom. în cl. VI. —

Vin însă reformele anilor 1927 și 1928. Ele vor schimba în parte și la Religie ceea ce ne părea câștigat. Cu această ocazie, Consiliul Arhiepiscopesc a numit o comisie din profesori de religie din Sibiu, cari să întocmească un memoriu documentat cu privire la obiectul nostru de învățământ. Memoriul l-am lucrat eu pe larg și documentat, privind învățământul religios secundar aproape în întregime, și complexându-l cu un proiect de programă analitică; ceilalți doi l-au semnat. Exprimam aceleași vederi. Memoriul a fost înaintat Ministerului Instrucțiunii. S'a primit cu modificări în defavore, dar în linii generale rămânând propunerea mea. Ca să se bage Apologetica, nu știu a cui plăcere și dorință va fi fost, s'a comprimat V. T. cu N. T. în cl. I, grămădindu-se astfel prea mult material pentru această clasă, și parabolele, predica de pe munte și faptele apostolilor trecându-se din cl. III la a II-a și după ele fiecare materie cu o clasă mai jos. Un bine aduce că se generalizează pentru toate școlile secundare teoretice. Școala normală însă trebuie să se acomodeze, la ordin, și ea acestei schimbări. Un mic regres!

Paralel cu îmbunătățirea programei vom avea și un progres a „tehnicii” de predat și a manualelor. În privința lor încă am contribuit la îmbunătățire în timpul dela 1928 la 1931 cât am fost membru în co-

misiunea de cercetare a manualelor de religie pentru cursul superior al școlilor secundare. Regret că nu mi s'au primit toate propunerile și sugestiile. Oricum însă, manualele din această epocă, comparate cu cele de mai înainte, fac dovada unui important pas înainte fără puțință de revenire la ce a fost!

În 1932, toamna, aici la Sibiu s'a ținut un congres catehetic pentru toți propunătorii de religie din Arhiepiscopia Sibiului, în care mi-am avut partea de contribuție nu tocmai mică la lămurirea multor chestiuni cari priveau învățământul religios ortodox în genere.

S'a mai ținut apoi un congres al profesorilor de religie din țară în anul 1934 la Mănăstirea Dealului. Am luat parte ca delegat al Ven. Consiliu Arhiepiscopesc din Sibiu împreună cu părintele Dr. N. Tărcilă. Am spus și aici cuvânt hotărât și care a tras în cumpănă. Merită să comunic câteva amintiri. Însistând în congres să se ceară 2 ore de religie pentru fiecare clasă a școlilor secundare, am fost apostrofat foarte violent de un preot-profesor bucureștean cu mare vază: „Ce ceri e imposibil, e absurd!” Altul, dela Iași, jignit ca ton și atitudine, m'a combătut astfel: „Acestea or fi ele bune în Ardealul dv., dar nouă nu trebuie.” Mentalitate preoțească și bisericească!

(Acest congres m'a ales membru în comitetul Asociației profesorilor de religie

Cine a luptat pentru menținerea școalelor confesionale?

— Pe urmele unei noi perfidii a „Unirii” de la Blaj. — Un „numai” luat tocmai pe dos. —

Intr'un reportaj publicat de „Unirea” blăjană (numărul 17 din 26 Aprilie a. c.) despre stările de dincolo de Feleac, se vorbește, printre altele, despre pregătirile pe cari le face P. Sf. Episcop unit Iuliu Hossu în calitate de membru al Casei magnaților dela Budapesta, pentru apărarea cauzei *școalelor confesionale* din Ardealul cedat. Reporterul călător, ca să nu se abată de la linia strâmbă a foii în care-și tipărește impresiile, se folosește de prilej pentru a arde o minciună de tipul atât de des întâlnit în urbea de la îmbucătura Târnavelor. Cităm:

„Ce grea luptă va fi și aceasta, având episcopii noștri să înfrunte obiecțiunea: cum? la timpul său bucuros ați lăsat în seama Statului grija școalelor! — Lumea nu știe, cum și cât au luptat la timpul său episcopii noștri, dar *numai ai noștri*, pentru menținerea școalelor” (sublinierea cu tălc îi aparține fie reporterului, fie „Unirii”).

Intr'adevăr, „lumea nu știe, cum și cât au luptat episcopii noștri”, adică cei uniți. Nu știe nici reporterul cu pricina și nici „Unirea”. Altfel, n'ar fi slobozit la tipar această minciună patentă, pe care cititorii ei o vor consuma buni-bucuroși că au aflat adevărul măsluit după obicei.

Urâtul nărav al „Unirii” blăjene de-a atribui uniației merite cari nu-i aparțin, cari sunt ale altora, e vădit și de astă dată de documentele vremii.

În vara anului 1924, Senatul discuta legea învățământului normal-primar. Guvernul urmărea etatizarea școalelor noastre confesionale. P. Sf. Ierarhi ortodocși și uniți s'au opus din răspuțeri. În ședința maturului corp, ținută Vineri (seara) în 13 Iunie 1924, a luat cuvântul I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului. Amplul discurs al I. P. Sf. Sale poate fi citit — barem acum — de „Unirea” blăjană, în „Monitorul oficial” din 29 Iunie 1924 (sectorul desbaterilor parlamentare), paginile 1517—1521.

Îndată după aceea a luat cuvântul, în numele bisericii unite, Episcopul de atunci al Lugojului, azi I. P. Sf. Mitropolit Alexandru Nicolescu al Blajului (vezi op. cit. p. 1521—1522), care-și începea scurta cuvântare astfel:

„Domnule președinte, Domnilor Senatori, mărturisesc că vorbirea luminată a

I. P. Sf. Mitropolit dr. Bălan imi înlesnește munca foarte mult. I. P. Sf. Sa a limpezit problema școalei confesionale așa de bine, cu atâta profunzime de idei, încât nu am decât să-l aprob în întregime”.

P. Sf. Episcop Alexandru a făcut apoi o serie de citate din lucrările câtorva pedagogi cari au susținut și apărat școala confesională, fapt care i-a cam enervat pe unii senatori — era ora 11 noaptea — porniți pe întreruperi ca aceasta: „n'am venit aici la școală”, etc. etc. Președintele senatului, M. Pherekyde, s'a aliat cu ei. Era obosit și indispus de atâta erudiție.

Toate corporațiunile Mitropoliei noastre ardelenice, ca: congresul național-bisericesc, consistorul mitropolitan, adunările eparhiale, consiliile eparhiale, în frunte cu P. P. Sf. Sf. noștri Ierarhi, prin deciziuni ale lor, prin memorii și întâmpinări aduse guvernelor de pe vremuri, au dus o frumoasă luptă pentru păstrarea școalelor confesionale. Am vrea să vedem dacă cei cari astăzi se arată atât de viteji pot arăta din partea stranei lor silințe atât de energice, ca ale noastre.

Acesta-i adevărul... pe care caracterul urât al „Unirii” îl convertește și de astă dată — a câta oară? — în minciună sfruntată.

Ar fi cazul să facă o rectificare, căci atari nerozii descalifică orice gazetă, fie aceasta bisericească și unită în același timp.

Un elogiu la adresa apostolatului laic din Ardeal

Preotul Prof. Dr. Olimp N. Căciulă semnează în „Starmă-piatră” din 28 Aprilie a. c. un foarte bun foileton despre apostolatul laic, pe care-l încheie cu această semnificativă constatare:

Apostolatul laic și-a arătat și-și arată și astăzi roadele lui binefăcătoare în Ardealul nostru ortodox, unde a fost cunoscut din cele mai vechi timpuri ca singura formulă salvatoare a ortodoxiei și a naționalismului românesc în lupta seculară cu hoardele arpadiene. Ardealul este și acum pe urma vechilor tradiții frumoase, iar intelectulii de acolo mândri de apostolatul lor laic, care este un apostolat și românesc și creștinesc, stau umăr lângă umăr strâns uniți lângă ierarhii, lângă preoții și lângă altarele lor.

Ardealule, când va veni ziua în care intelectualii de dincoace de munți să-ți înțeleagă credința și lepădând fumul materialismului și raționalismului, să-ți urmeze exemplul? Căci numai atunci

pus în ea ceea ce o experiență atentă de aproape 20 de ani imi arătase, că e bine, (Guvernarea lorga încă adusesese o modificare dar „nenorocită” în unele amănunte, mai ales prin metoda „monografică” la Ist. Bis. Rom., deși păstra împărțirea materiei pe clase cum se câștigase până aici.)

Iată în general ce s'a făcut, ca să ajungem la ceea ce avem azi. Biruința încă nu e deplină și nici deplin asigurată.

II

Să privim acum învățământul religios din laturea pedagogică, spunând câte ceva despre programa analitică, despre profesori, despre instrucția și educația religioasă și despre manuale.

1. Cât privește *programa analitică*, în epoca antebelică, din V. Regat nu prea am ce spune. Urmărea o ușoară popularizare a cuvântului Domnului și învățăturilor de credință ortodoxă. La noi și în Bucovina constatăm oarecare frământare. Se propunea: în cl. I Istoria Biblică a N. Testament, în cl. II Istoria Biblică a N. Testament, în cl. III și a IV Catehismul bisericii ortodoxe, în cl. V Istoria Bisericii Universale, în cl. VI Istoria Bisericii Românești, în cl. VII alteori în VIII Dogmatică și în VIII sau VII Apologetica, alternând cu cea de mai înainte. Cine nu va recunoaște aici influența programei analitice romano-catolice, *mai puțin* indispensabilul Catehism pentru biserica romană și Liturgia ei, iar

mai mult Istoria Bisericii naționale ignorată de Apusenii Romei, toată programa reușită însă cu ceva protestantism. Pentru unele categorii de școli secundare și chiar și în cadrele schifei sumare de mai sus, metoda de predare și deci și de aranjare a materiei în și pe clase era cea a cercurilor concentrice, tot influențată dela romano-catolici, deși atât de nepotrivite, fiindcă pe de-o parte nimicea interesul, pe de altă chestiunile când erau prea ușoare, când prea grele. Noroc, că n'a impus memorizarea unui odios catehism, fără de care la romano-catolici, instrucția religioasă a unei clase este incompletă. Concepția bietului sinod tridentin și-a mai aruncat el câte-o umbră și în învățământul nostru prin influența stranei slângi și prin creșterea unor intelectuali de-ai noștri în institute romano-catolice, dar n'a putut eclipsa firescul ortodoxiei.

Ajungând eu la catedră secundară (funcționasem înainte de aceasta la o școală primară de stat maghiară în calitate de catehet ortodox român), dela început am pus problema altfel. Am aruncat ideea unei pedagogii religioase ortodoxe și românești. O întoarcere la noi. Și fiindcă mai întâi vremea pusese în discuție programa, în această direcție am fost tras de valuri mai mult. Am privit cursul secundar dela cl. I și până la cl. VIII-a drept ceva unitar și care se clădește pe programa școalei primare și la împărțirea pe clase a materiilor religioase am fixat *principiul istoric-genetic*.

când conștiința fiilor tăi aleși se va trezi în toți fiii aleși ai Țării și când toți își vor lua pe umeri de bună voie sarcina apostolatului lor binecuvântat de Hristos, vom începe cu adevărat zidirea acelei Românie pe care o dorim cu toții mare, puternică, falnică, aere perennius.

Nr. 4644/1941.

Comunicare

Se aduce la cunoștință că erezii preotului Gheorghe Rusu, refugiat dela Zabala și decedat la 9 Martie 1941 în baza §-ului 5 din regulamentul fondului de ajutoare preoțesc, au primit dela Cassa Arhiepiscopozană ajutorul statutar de Lei 40.000.

Sibiu, din ședința secției economice a Consiliului arhiepiscopesc, ținută la 26 Aprilie 1941.

Consiliul Arhiepiscopesc

INFORMAȚIUNI

In spirit tradițional. Ziarul *Gazeta Transilvaniei*, care înregistrează astăzi 104 ani de apariție, apare sub auspicii nouă. Comitetul ei de redacție a trecut sub egida Asociațiunii culturale „Astra”, despărțământul Brașov, care a transformat tipografia, înființată în 1887 de Aurel Mureșianu, într'un mare și modern stabiliment românesc, admirat de toți iubitorii de progres. *Gazeta*, având ca redactor pe harnicul profesor *Ioan Colan*, susținută de probate conde, va scrie „pentru un Ardeal dornic de adevăr, de liniște, setos de dreptatea românească, care nu poate fi decât dreptatea Ardealului nedespărțit cu patria: România”. În această operă de reînviere a neamului vechiul organ de luptă merită întreg sprijinul celor ce vreau reintregirea țărilor.

Act de mulțămire. Subsemnatul, preot din parohia Ghijasa de jos, protopiatul Agnita, în numele credincioșilor din parohie aduc cele mai vii mulțămiri Onor. *Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române*, din București, pentru dania frumoasă făcută sfintei noastre biserici: a unui rând de odăjdii, în valoare de 15.000 lei. Bunul Dumnezeu să întretină, pururea viu, spiritul de jertfă în sufletele membrilor acestei societăți și să le aibă în paza sa. — Preot Vasile Meșcu.

Pentru reclădire de sfinte lăcașuri. Profesorul *Petre Antonescu*, membru în comisiunea monumentelor istorice, a trimis dlui general Ion Antonescu suma de 20.000 lei, ca să fie folosită la restaurarea unuia din cele mai încercate monumente istorice din patrimoniul sfintei no-

stre biserici ortodoxe. Dl general Antonescu a mulțumit călduros pentru pilduitorul obol, oferit de dl prof. P. Antonescu, în scop de refacere a locașurilor de rugăciune, greu încercate de cutremur. Daniile, fie cât de modeste ale celor cu spirit de jertfă, sânt și vor fi bine primite.

Prelungire. Terminul de preschimbare a biletelor de 500 lei, 1000 lei și 5000 lei, emise de B. N., a fost prelungit până la data de 20 Mai 1941 inclusiv, iar a monetelor de 2 lei și 1 leu (albe) până la 30 Iunie c.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 4 Mai 1941, va predica părintele prot. *Mihail Neagu*.

Eforia Fundațiunii culturale Dr. I. Mihu, Sibiu

Nr. 55/1941

(26) 2—2

Publicațiune de arendă

Se arendează pe timp de 5 ani, dela 1 Ianuar 1942 până la 1 Ian, 1947 — eventual și pe 10 ani — pământurile Fundațiunii culturale Dr. Ioan Mihu, Sibiu, în mărime de 189 jugăre și anume:

1. 85 jugăre arător într'un complex, la șes, de prima calitate, în hotarul comunei *Băcăinți*, județul Hunedoara, pe malul stâng al Mureșului, lângă șoseaua națională Sebeș-Alba—Orăștie, la 1 km. depărtare de gara Șibot.

2. 104 jugăre în hotarul comunelor Cugir și Vinerea, județul Hunedoara, ambele cu gara în loc și la depărtare de 5 km. dela gara Șibot. Din aceste jugăre sunt 17 jugăre fânaș și grădini cu pomi roditori pe marginea râului, iar restul arător de prima calitate în mai multe locuri.

La Vinerea în centrul comunei se află o casă de locuit cu supraedificate economice, toate în stare bună.

Ofertele timbrate în regulă se vor înainta până la 24 Mai a. c. pe adresa: *Eforia Fundațiunii culturale Dr. Ioan Mihu, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45*.

Oferta arendeii se va face după prețul grâului pe jugăr.

Arenda se va achita în două rate anuale, și anume: la 1 Mai și la 1 Sept., după prețul grâului de pe piața Sibiului la datele respective ale fiecărui an.

Arendatorul este obligat a depune garanție în bani sau efecte de stat în valoarea arendeii pe un an, care va rămânea până la expirarea contractului.

Informațiuni se pot lua dela Eforia Fundațiunii.

Cucernicii preoți sunt rugați a atrage atențiunea celor interesați asupra acestei publicațiuni.

Sibiu, 15 Aprilie 1941.

Eforia Fundațiunii culturale Dr. Ioan Mihu, Sibiu

Cât am reușit, s'a văzut din expunerea istorică. Firul programei azi e cel istoric-genetic; și e firesc.

2. Să spunem acum ceva și despre ceice o aplică.

Profesori de religie, înainte de război, aveam foarte puțini și cam pasageri, fânfind alte posturi pe drum de a deveni libere. În regulă generală catehizau preoții parohiei pe teritoriul căreia se afla școala și făceau orele în schimbul unei modeste remunerații. Pregătirea lor? Absolvența Institutelor noastre teologice din Ardeal cari în programa lor aveau curs complet de pedagogie, plus ore de Catehetică (ba erau obligați să facă chiar examen de capacitate învățătorescă în rând cu absolvenții școlilor normale) și abia câțiva, ici-colo, cu absolutul facultății de teologie dela Cernăuți. Examen de capacitate pentru profesorii de religie nu era.

Cam așa stau lucrurile și în Bucovina. În Vechiul Regat religia, cu prea puține excepții, se propunea de preotul de parohie și nu știu să fi avut altă pregătire decât cea teologică obicinuită acolo.

Cu toate că nu exista examen de capacitate, pășrăm cu pietate amintirea unor excelenți profesori de religie, ca Dionisie Făgărășanu la Brașov, Simion Popescu la Sibiu și București, Ilie Beleuță la Făgărăș și Sibiu și a unui Eufrosin Poteca în V. Regat și a multor buni profesori. Este adevărat, că alături am putea înșira și mulți sub nivel, a căror profesură era de mântuială

Nr. 4394/1941.

(28) 1-1

Concurs repeșit

Se publică concurs pentru întregirea postului de impiegat cl. I, — având a îndeplini funcțiunea de expeditor — la Cancelaria Arhiepiscopiei, ort. rom. de Alba-Iulia și Sibiu.

Candidații la acest post trebuie să întrunească toate condițiunile cerute de Statutul funcționarilor publici, aplicabile funcționarilor bisericești, precum și condițiunile legilor și regulamentelor bisericești, și să fie ortodocși.

La cererile concursuale se vor anexa următoarele acte:

a) Act de cetățenie;
b) Act de naștere;
c) Extras din matricula stării civile pentru cei căsătoriți, în cazul când candidatul este căsătorit;

d) Extrase din matricula stării civile pentru cei născuți, dacă candidatul are copii;

e) Certificat de moralitate, dovădind că candidatul are o purtare morală bună, că nu a fost condamnat pentru infracțiuni împotriva ordinii și siguranței Statului, și că nu a fost destituit sau pus în disponibilitate din alt serviciu public;

f) Certificate școlare, candidatul având să fie absolvent a cel puțin patru clase secundare;

g) Certificate de serviciu;
h) Act de situația militară;
i) Certificat medical, eliberat de un medic oficial;

k) Declarația de avere a candidatului și a soției și a copiilor săi.

La acest post pot candida numai bărbați.

Vor fi preferați preoții.

Salarul brut împreună cu acest post este de 6000 Lei.

Cererile concursuale timbrate se vor înainta la Consiliul Arhiepiscopesc ortodox român din Sibiu până la 19 Mai 1941, concurenții având a se supune unui examen pe baza cărui pot fi numiți, conform Regulamentului pentru întregirea funcțiunilor administrative ale Arhiepiscopiei.

Data ținerii examenului concursual se va comunica la timp celor ce au înaintat cereri concursuale.

Sibiu, din ședința Consiliului arhiepiscopesc, ținută la 15 Aprilie 1941.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 36/1941 Par.

(18) 3-3

Concurs

Pentru întregirea postului de al doilea cântăreț al bisericii Sf. Nicolae din Petroșani, protopopiatul Jiu, jud. Hunedoara, se publică concurs cu termen de 30 zile dela publicarea în „Telegraful Român”.

Venitele împreună cu acest post:

1. Salarul dela Stat, întrucât Statul va bugeta acest post;
2. Unamiecinisute (1500) Lei lunar în mână, dela parohie;
3. Jumătate din taxele obișnuite în parohie, iar unde slujește singur, ca cântăreț, întregi;
4. Locuință dela parohie.

Candidații să aibă diploma de absolvire a Școlii de cântăreți „D. Cunțan” din Sibiu. Vor fi preferați cântăreții refugiați.

Cererile de concurs, cu actele cerute de lege, se vor înainta Oficiului parohial ort. rom. Petroșani, jud. Hunedoara, — iar candidații, cu învoirea prealabilă a parohului, se vor prezenta în parohie pentru a cânta, a face cunoștință cu credincioșii și a se orienta asupra tuturor condițiunilor de trai.

Din ședința Consiliului parohial ort. rom. ținută în 14 Februarie 1941.

Prof. Ioan Duma
paroh I.

(25) 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Grânari, din protopopiatul Cohalmului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele acestui post sunt:

1. Salarul dela stat.
2. Uzufructul a 5 jug. pământ arabil, 6 jug. fânaș, precum și al cimitirului vechi.
3. Câte 20 l. grâu, porumb și ovăs (total 60 l.) de fiecare familie.
4. Venitul stolar, reglementat în tract de adunarea protopopească.

5. Locuință parohială (2 camere și bucătărie) cu grădină de circa 800 sf. □.

Cererile de concurs, însoțite de cuvenita autorizație a Prea Ven. Consiliu Arhiepiscopesc și de actele necesare, se vor înainta în termen oficiului protopopesc, candidații urmând să avizeze acest oficiu înainte de prezentarea lor în parohie.

Rupea, 12 Martie 1941.

Alex. Brotea
protopop

Nr. 6845/1941

Publicațiune de arendă

Se arendează pe timp de 5 ani, dela 1 Ianuarie 1942 până la 1 Ianuarie 1947, pământurile cari formează sesiunea mitropolitană din Sibiu, și anume:

1. 220 jugăre într'un complex, din care 190 jugăre arător și 30 jugăre fânaș, toate de prima calitate situate pe hotarul comunei Drașov, județul Sibiu, la 4 km depărtare de gara Cunța.

2. 127 jugăre arător într'un complex de prima calitate, pe hotarul comunei Galata de jos, județul Alba, la 5 km depărtare de gara Coșlar.

La fiecare din cele 2 moșii de mai sus, arendașul cel nou va putea lua în primire încă la 1 August 1941 câte 50 jugăre pentru a le însămânța cu grâu de toamnă.

Ofertele timbrate în regulă se vor înainta până la 31 Mai 1941 inclusiv Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu, în Sibiu strada Mitropoliei Nr. 32. Oferta arendeii se va face în grâu pe jugăr.

Arenda se va achita în 2 rate anuale și anume: la 1 Mai și la 1 Septembrie după prețul grâului de pe piața Sibiului la datele respective ale fiecărui an.

Arendatorul este obligat a depune garanție în bani în valoarea arendeii pe un an, care va rămânea până la expirarea contractului.

Informațiuni se pot lua dela Arhiepiscopia ortodoxă română din Sibiu.

Cucericii preoți sunt rugați a atrage atențiunea celor interesați asupra acestor publicațiuni.

Sibiu la 1 Mai 1941.

Arhiepiscopia ortodoxă
română Sibiu

Nr. 203/1941

(30) 1-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a Dobârca, protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Tel. Român.

Venitele împreună cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Chirie pentru locuință, în suma de Lei 600 lunar, care se pot majora în raport cu chiria ce se plătește.
3. Sesiune parohială: 12 jugăre pământ arător și fânaș.
4. Un teren pentru zarzavat, lăsat prin dispoziție testamentară.

5. Folosirea grădinii din jurul bisericii.
6. Venitele stolare satorite în protopopiat.

7. Un stâncin lemne de foc, tăiate și aduse acasă, — până când se dau lemne din partea comunei politice.

Cererile de concurs, însoțite de autorizația de candidare a P. Ven. Consiliu Arhiepiscopesc și de actele prevăzute în Regulamentul pentru parohii, se vor înainta în termenul fixat, oficiului protopopesc ortodox român Mercurea.

Concurenții se vor prezenta în parohie, cu încuviințarea prealabilă a oficiului protopopesc, într'o zi de Duminică sau sâmbătoare, pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Oficiul protopopesc ortodox român Mercurea, în înțelegere cu consiliul parohial.

Pr. Dumitru Ciuchendea
adm. protopopesc

Citiți, sprijiniți și răspândiți ziarul
Telegraful Român

AVIZ

Banca Centrală pentru industrie și comerț s. a., Filiala Sibiu,

Acordă

împrumuturi cambiale, ipotecare, cont-curent, pe lombard cu 7% netto

Primește

depuneri spre fructificare la vedere cu 3% netto, la termen cu 4% netto,

Remite

bani și face incasso prin filialele-surori din București, strada Ion Ghica 2, și din orașele Alba-Iulia, Hațeg, Turda.

Pentru teritoriile cedate procură informațiuni prin filialele-surori din Cluj și Bistrița.

(29) 1-2

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebunțat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțesti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

și consta din cetitul lecției din manual la adăpostul răsucirii mustășilor, al aranjării cravatei, — căci veniau civil îmbrăcați, — al sucirii în chip de distracție a unui creion sau printră nenumărate tușiri, toate prilej bun pentru elevi de a constata că e subțirică cartea dlui profesor. Noroc, că aceștia nu formau tocmai majoritatea.

După 1918 s'a cerut și profesorilor de religie examen de capacitate. Pe cei aflați în funcție la 1 Decembrie 1918 i-au asimilat, recunoscându-le toți anii la gradă și degrevare.

La examenul de capacitate dela Cluj și București până la 1925 erau admiși și absolvenții Institutelor teologice în rând cu licențiații. De atunci încoace, sporind numărul licențiaților, sub pretext, că cei din tîi sunt inferior pregătiți, nu au mai fost admiși, deși erau deajuns de pregătiți să fie puși episcopi și chiar patriarhi!

Vechea pleiadă, a celor cu greșit numite seminarii din Ardeal, aproape nu mai are reprezentanți. O generație nouă, recrutată numai din licențiați, vorbește de azi încolo dela înălțimea catedrelor secundare.

3. Și în ce privește metoda de predare și mijloacele de instrucție și de educație, trebuie să vorbim și despre trecutul ceva mai depărtat și despre cel mai aproape de noi.

Cum la institutele noastre teologice și pedagogice atotstăpânitoare era pedagogia germană, era firesc ca oamenii să fie herbarth-zillerieni, mai apoi complecși cu Rein. E curios, că în metodă eram influen-

țați de protestanți și prea puțin, disparent de puțin, de romano-catolici. Cateheții noștri însă mai des se conduceau de un bun simț firesc și propriu ortodoxiei și naturii Românilor. Toți erau încălzii de dragoste de neam și de lege, așa încât și prin lege făceau naționalism. Căldura acestei dragoste le da ce să spună în acel ceas de religie și știau ce și cum să spună, ca acel fluid imperceptibil, care leagă suflet de suflet, pe nesimțite să se strecoare la cei din bănci și să le deștepte sete de azur și nădejde de mai bine. Căci sunt două feluri de dascăli: un fel care cioplește migălos, analitic, la vorbe, ca să iasă lecția cu precizia unui mecanism ingenios, și alt fel cu intuiție psihologică și pedagogică intrând, în suflete fără asudarea celor dintâi numai pe baza focului lor lăuntric. Ardealul nostru a avut parte de mulți profesori de aceștia miruși de cer cu flacăra de apostoli.

Nu tocmai cu mult înainte de război și ca un ecou al multelor congrese pedagogice religioase romano-catolice și protestante din Germania și Austria, (dintre 1905 și 1912; congresele dela München, cel dela Lipsa, cel dela Viena din 1912) părea că și la noi ar intra în luptă tendințele catolice cu unele protestante. Cel dela Viena găsisse la noi un apărător convins în persoana unui distins profesor în cele ale pedagogiei religioase, cu deosebire în ce privește hotărârile lui de a se da elevilor textul Sf. Scripturi și al Catehismului neadaptat priceperii, ci așa cum se găsește în original și de a se preface elevilor învățarea

lor pe din afară. Războiul a împiedecat desfășurarea discuției. Încercarea de a relua lupta după război n'a mai prins. Alte probleme se cereau acum discutate, și astfel!

După 1918 pare a prinde școala din Bremen. Charellmann și soții produc în Germania o reacție puternică pedagogică împotriva raționalismului sec protestant; în locul unor exerciții de gimnastică de creier vreau dulceața unui sentiment religios deșteptat oricum și cu orice mijloace, invocând pentru aceasta teoria subconștientului lui Freud, la modă pe atunci, și afirmând că sentimentul acesta deșteptat și coborât apoi în camera subconștientului, va izbucni mai târziu în fapte religioase și de caracter. Dar din ceeace intra disordonat și falsificând adevărul istoric și religios, cum făcea școala, nu putea să răsară ceva ordonat, temeinic și rodind viață întru Hristos. „Religia pentru copii” din 1921 a dlui Nisipeanu împrumută deoria nemodificată și în modele de lecții, ce e drept dintre cele mai moderate ale școlii din Bremen, ne pune la dispoziție și o serie de aberații ale curentului, pe cari ortodoxia niciodată nu le poate aproba. Despre aceasta nu se întrebese dl Nisipeanu. În „Metodica Religioasă” și a limbii române publicată mai apoi în colaborare cu dl I. Geantă (care apoi ne va da și o catehelică la concursul instituit de eparhia Hotinului) îi aduce celei dintâi o fericită rețușare, fără a putea ceda îndeajuns. Cartea dlui Nisipeanu a atras pe mulți învățători și preoți din învățământul primar și n'au lipsit aderenții

nici din cel secundar. Nici ceice l-au urmat, pentru un timp numai, n'au observat greșelile și nu numai că nu le-au observat, ci foarte mulți le-au înțeles anapoda și au introdus *anarhia* în predare, cum mă informau multe din organele din control cari îmi furnizau știri cu privire la felul cum se prezintă învățământul religios în faza de care vorbim.

Cum spuneam, aventura aceasta pedagogică în școala secundară a prins mai puțin. Dar dacă n'a prins, pe urma teoriei s'a pornit lupta împotriva treptelor formale, așa încât la un moment am putut auzi chiar eu din gura unui om cu greutate și mare răspundere în învățământ exclamația: „Bine că s'a terminat odată cu treptele formale!”. Este adevărat că s'a dat interpretare și aplicare nemțească și pentru Români acestor trepte și nu s'a văzut în ele un mers firesc, logic și psihologic, o indicație a drumului de făcut de celce are de împărțit ceva temeinic celuice vrea să primească în domeniul sufletesc, ci un șablon, un fel de formă în care turnând orice cunoștință ca un lichid să fie obligată a lua forma lor, ori îi convine ori ba. Și de acest fel de a le aplica au abuzat cu deosebire seminariile pedagogice din V. Regat, de unde apoi această muncă de atelier fără duh era dusă în largul țării. Pe când dacă la treptele acestea se lasă să cioplească, puțințel numai, duhul ortodoxiei și se lasă să le netezească și lustruiescă puțin duiosia misticismului ortodox și să le încălzească dodoarea credinței profesorului și a harului Domnului și le curăță de asprime și nițel bun simț, avem metoda ideală.